

e-ISSN: 2630-6417

International Journal of
Social, Humanities and
Administrative Sciences
(JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8 Issue: 58
Year: 2022 November
Pp: 1618-1636

Arrival
05 October 2022
Published
30 November 2022

Article ID
66181
Article Serial Number
13

DOI NUMBER
<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.66181>

How to Cite This Article
Çavdar, M., Yılmaz, A., Aydın, A. ve Aksoy, A. (2022).
"Covid-19 Salgınının Eğitime Yansımaları Konusunda Öğretmen Görüşleri", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 8(58):1618-1636

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.
This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

Covid-19 Salgınının Eğitime Yansımaları Konusunda Öğretmen Görüşleri

Teachers Opinions on the Reflection of Covid-19 Pandemic on Education

Mahmut Çavdar Ali Yılmaz Ali Aydın Ahmet Aksoy

¹⁻²⁻³⁻⁴ Öğretmen., MEB, Diyarbakır, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın Covid-19 salgını süresince öğretmenlerin eğitim-öğretim görevlerini uzaktan eğitim yoluyla sürdürürken nasıl etkilendikleri, karşılaştıkları güçlükler, bu güçlüklerle başa çıkma stratejileri, kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri ve öğretmenlerin öngörülerini incelemektir. Uzaktan eğitime ilişkin yaşanan sorunları belirleyip çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmanın çalışma grubu Diyarbakır Çınar ilçesindeki ilkököl ve ortaokul grubudur. Çalışma grubu belirlenirken maksimum çeşitlilik örneklem tekniği dikkate alınmıştır. Veri toplamada görüşme ve literatür kaynak taraması yapılmıştır. Veri toplamak için veri derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmış ve bu bağlamda 53 öğretmene 6 soruluk görüşme formu uygulanmıştır. 26 erkek 27 kadın öğretmenin görüşleri alınmıştır. Toplanan veriler araştırmanın amacı doğrultusunda çalışma grubunun cinsiyet ve unvan gibi özellikleri baz alınarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda "öğretmenlerin internet alt yapısı ve teknolojik araç yetersizliği, müfredat, ders saati, ders programı, öğrenci velilerinden kaynaklı zorluklar yaşadığı, bu zorluklarla; öğrencilere okulun tatil olmadığını okulun devam ettiğinin hissettirerek, destekleyici etkinlikler, veli ve öğrencilerle iletişimi artırarak başa çıktıkları ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitimde daha çok düz anlatım ve soru cevap tekniğini kullandığı, öğrenci katılımının düşük olduğu gibi bulgulara ulaşılmıştır. Öğretmenlere göre bu salgın devam etmesi durumunda öğrencilerin internet, bilgisayar ve tablet gibi teknolojik ihtiyaçlarının acilen giderilmesini, müfredat konularının ve ders saatlerinin azaltılması, Yüz yüze eğitimle birlikte devam etmesi gibi önerilere de ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Salgını, Uzaktan Eğitim, Öğretmen, Zorluklar

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine how teachers were affected while continuing their education and training duties through distance education during the Covid-19 epidemic, the difficulties they encountered, the strategies to cope with these difficulties, the teaching methods and techniques they used and the predictions of the teachers. It is aimed to identify the problems related to distance education and to offer solutions. The study group of the research is the primary school group in Diyarbakır Çınar district. Maximum diversity was taken into account when selecting the study group. In data collection, interviews and literature review were carried out. The data in-depth interview method was used to collect the data and in this context, an interview form with 6 questions was applied to 53 teachers. Opinions of 26 male and 27 female teachers were taken. The collected data were analyzed based on the characteristics of the study group such as gender and title in line with the purpose of the research. As a result of the research, it was stated that "teachers have difficulties due to the inadequacy of internet infrastructure and technological tools, curriculum, course hours, syllabus, parents of students; It was found that teachers coped with the difficulties by making students feel that the school was not in a holiday period, but that the school was still going on, by supportive activities and by increasing the communication with parents and students, in addition, it was found that teachers mostly use direct instruction and question-answer techniques in distance education, and that student participation is low. According to the teachers, suggestions have been also reached such as meeting the technological needs of the students such as internet, computers and tablets urgently, reducing the curriculum subjects and course hours, and continuing with face-to-face education in case this pandemic continues.

Key Words: Covid-19 Pandemic, Distance Education, Teacher, Difficulties

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İnsan var olduğundan bu yana dünyada birçok kriz ve felaketler olmuştur. İnsanlar bu kriz ve felaketlerle çeşitli yöntem ve taktiklerle mücadele etmek zorunda kalmıştır. Dünyada önce 31 Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde görülen ve sebebi tam olarak bilinmeyen ağır zatürre, hafif enfeksiyon, çeşitli solunum sendromları ve ciddi enfeksiyon oluşturabilen, tehlikeli bir virüs ortaya çıkmıştır. Hızlıca dünyanın her yerine yayılan Covid-19 salgını Ülkemizde ilk olarak 11 Mart 2020'de ortaya çıktı (Sağlık Bakanlığı, 2020:12-13). Covid-19 salgını dünyada çok geniş bir sağlık krizine sebep olmuştur. Tüm dünyayı etkisi altına alan insanlarda çeşitli ölümlere sebep olan bulaşıcı salgın olarak tarif edilen pandemi (Aslan, 2020:35), ekonomik yaşantının zorluğuna ve küresel bir sağlık felaketine sebep olmuştur (Ham, 2020:3).

WHO (2020:2)'ya göre hastalığa yakalananlar belirlenip toplumla yakın temasları kesilerek karantinaya alınıp, şehirlerarası kısıtlamalarla beraber sosyal mesafe ve maske takma, sosyal hayattan uzaklaşma gibi kurallar Covid-19 salgınıyla mücadelede ve insan hayatını kurtarmada çok önemlidir UNDP (2020). Dünyada ki birçok ülke bu kuralları kontrol altında tutmak için çok büyük bedeller verildiği görülmektedir. Dünya genelinde endişe ve korku yaşanmıştır. Birçok fabrikalar yarı zamanlı çalışmış veya kapanma noktasına gelmiştir. Bundan dolayı dünyanın hemen hemen

birçok ülkesinin genelinde ekonomik, sağlık sosyal ve özellikle eğitimde çeşitli tedbirler alarak en az bir zararla atlama yoluna gidilmiştir. Çok kısa zamanda dünyanın her yerinde görülen Covid-19 salgınının etkilediği en önemli alanlardan biri eğitim alanı olmuştur. Bu anlamda Dünya genelinde yaklaşık olarak öğrencilerin %90'ından fazlasının eğitimini etkileyerek okulların ara vermesine sebep olmakla birlikte eğitimin uzaktan yapılmasına neden olmuştur (UNESCO, 2020).

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencilerin değişik ortamlarda hayatlarını idame ettirip aynı ve farklı zamanlarda aktif iletişim kurmayla gerçekleşen bir eğitimidir (Odabaş, 2003:24). Başka bir tanımla uzaktan eğitim, öğretme ve öğrenme aşamasının çoğunluğunda öğretene ve öğrenenin bir arada olmadığı, dersin konularına uygun yardımcı ders araç ve gereçlerinin istenilen düzeyde kullanıldığı, zaman kavramını istenilen şekliyle ayarlanabildiği bir eğitim olarak tarif edilmektedir. Uzaktan öğretimde öğretmenlerin öğrenme araç ve gereçlerini oluşturup Türkçe, matematik, hayat bilgisi, fen bilimleri gibi ders geliştirme durumunu ifade etmektedir. Ruksasuk (1999), verilen bir eğitim kayıt edilip istendik zamanda tekrar izlenme fırsatını sağlamaktadır. Bu anlamda öğrenciler için istenildiği kadar doküman ve kayıt altına alınan video gibi materyallere istendik zamanda bireysel olarak ulaşım ders çalışma imkânını sağlamıştır (Solak, Ütebay ve Yalçın, 2019: 42). Uzaktan eğitim, istendik zamanda ve istenilen ortamda yapılması, kullanılan yöntem ve tekniklerin etkisi farklı etkileşim seviyelerine neden olabilmektedir (Uluğ, 1994; İşman, 2011; Akdemir, 2011). Uzaktan eğitimin sağladığı avantajlar olsa da yüz yüze eğitimle kıyaslandığında yerini alamayacağı bir gerçektir (Lau, Yang ve Dasgupta, 2020). Bu konuda yapılan araştırmalarda uzaktan öğrenmenin çok yönlü olmasından dolayı öğrenciler için belli seviyede yeterlilik gerektiği kaçınılmazdır. (Yıldız ve Seferoğlu, 2020:34).

Yapılan araştırmalar karşılaştırıldığında uzaktan eğitimle geleneksel eğitimin öğrencinin başarısı ve öğrenme düzeyinin birbirine yakın olduğu gerçeğidir (Arbaugh 2000; Torkut ve Karacadağ, 2002). Sözel derslerin öğretimi uzaktan eğitimle aktif işlenebileceği bunun yanında uygulamalı derslerin ise uzaktan eğitimle aktif bir şekilde işlenemeyeceği bundan dolayı uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimi destekler özellikte olmasının daha doğru olacağı ifade edilmiştir.

1.2. Uzaktan Eğitimde Öngörülen Olumlu Durumlar

Uzaktan eğitim öğrencilerin kaygı düzeylerini azalttığı

Uzaktan eğitimle bilginin arttığı

Öğrenciler kendi isteklerine göre çalışma hızını ayarlayabilmesi

Zaman ve mekândan bakımından esnek çalışma imkânı sunması

Zamandan tasarruf sağladığından daha ekonomik olması

Yüz yüze eğitimde belirli bir kontenjan dâhilinde eğitim verilirken bu durum uzaktan eğitimde çok daha fazla sayıda öğrenciye eğitim verilebilir.

1.3. Uzaktan Eğitimde Öngörülen Olumsuz Durumlar

Öğretmenlerin öğrencilerini motive etmede yaşadıkları zorluklar

Öğretmenlerin öğrencilerine ders kazanımları kazandırılırken ve konu özeti yaparken süreyi yeterli düzeyde ayarlayamama

Uzaktan eğitim yapılırken öğrencilerin birbirleriyle canlı ilişkilerinin olmaması öğrencilerin sosyalleşmesini engellemektedir.

Uzaktan eğitim beceri ve tutuma ait davranışların oluşmasında etkili olamamaktadır. Ayrıca uygulamalı derslerde yeterince verimli olamamaktadır

Uzaktan eğitim yapılırken öğrencilerde kendi kendine öğrenme alışkanlığı oluşmadıysa öğrencilerin teknolojiye bağlanmasına yol açmaktadır (Kaya, 2002).

Uzaktan eğitimde yaşanan zorluklar öğrencilerde özgüven eksikliği ve motivasyonlarının düşmesine neden olmaktadır (Akmansoy, 2012:60) Öğretmenler uzaktan eğitim yoluyla öğrencilere eğitimlerini verirken karşılaştıkları güçlükleri, bu güçlüklerle başa çıkma stratejileri, öğrencilerini derse karşı motive ederken kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri belirlemek uzaktan eğitimin iyileştirilmesi ve değerlendirilmesi bakımından önemlidir. Bu kapsamda Covid-19 salgınının eğitime yansımaları araştırma problemi olarak belirlenmiş ve aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde hangi zorluklarla karşılaştıkları

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklarla nasıl başa çıktıkları?

Öğretmenlerin uzaktan eğitimde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerinin neler olduğu?

Öğretmenlerin uzaktan eğitimden nasıl etkilendikleri?

Öğretmenlerin uzaktan eğitimi nasıl değerlendirdikleri?

Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik öngörülerini nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Covid-19 salgını süresince öğretmenlerin eğitim-öğretim görevlerini uzaktan eğitim yoluyla sürdürürken nasıl etkilendikleri, karşılaştıkları güçlükler, bu güçlüklerle başa çıkma stratejileri, kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri ve öğretmenlerin öngörülerini araştırmaktır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, çalışma grubunun özellikleri, veri toplama araçları, verilerin analizi, bulguları yer verilmektedir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji araştırma yöntemi şeklinde desenlemiştir. Fenomenoloji hakkında insan deneyimlerini açıklığı kavuşturmak hedefiyle yürütülen araştırma stratejisidir (Creswel ve Poth, 2016). Uzaktan eğitim olgusu tamamı yabancı olmasa da tam olarak anlaşılmayan yönüyle fenomenoloji deseni ile araştırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 Eğitim-öğretim yılında Diyarbakır Çınar ilçesi Atatürk İlkokulu, Atatürk Ortaokulu, Cumhuriyet ilkokulu, Hasköy İlkokul- Ortaokulu ve Molapolat ilkokul ve Ortaokulunda görev yapmakta olan 53 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1: Öğretmenlere İlişkin Bilgilere İlişkin Dağılım

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Branş	Mesleki Deneyim yıl	Eğitim Durumu
Öğretmen1	Erkek	32	Sınıf öğretmeni	7	Lisans
Öğretmen2	Kadın	35	Sınıf Öğretmeni	8	Lisans
Öğretmen3	Kadın	34	Sınıf Öğretmeni	9	Lisans
Öğretmen4	Erkek	34	İngilizce	8	Lisans
Öğretmen5	Kadın	32	Matematik	6	Lisans
Öğretmen6	Erkek	29	Sınıf Öğretmeni	4	Lisans
Öğretmen7	Kadın	31	Türkçe	5	Yüksek Lisans mezunu
Öğretmen8	Kadın	32	Sınıf Öğretmeni	6	Lisans
Öğretmen9	Erkek	29	Türkçe	3	Lisans
Öğretmen10	Erkek	30	Sınıf Öğretmeni	4	Lisans
Öğretmen11	Erkek	28	Sınıf Öğretmeni	2	Lisans
Öğretmen12	Kadın	31	Fen ve Teknoloji	4	Lisans
Öğretmen13	Kadın	31	Sınıf Öğretmeni	7	Lisans mezunu
Öğretmen14	Erkek	45	Sınıf Öğretmeni	24	Lisans mezunu
Öğretmen15	Erkek	38	Sosyal Bilgiler	12	Lisans mezunu
Öğretmen16	Kadın	28	Sınıf Öğretmeni	4	Lisans mezunu
Öğretmen17	Kadın	37	Sınıf Öğretmeni	12	Lisans mezunu
Öğretmen18	Kadın	32	Sosyal Bilgiler	6	Lisans mezunu
Öğretmen19	Erkek	38	Sınıf Öğretmeni	11	Lisans mezunu
Öğretmen20	Kadın	36	Matematik	11	Lisans mezunu
Öğretmen21	Erkek	34	Sınıf Öğretmeni	8	Yüksek Lisans mezunu
Öğretmen22	Erkek	27	Fen ve Teknoloji	1	Lisans mezunu
Öğretmen23	Kadın	37	Bilişim Teknolojileri	11	Lisans mezunu
Öğretmen24	Kadın	29	Sınıf Öğretmeni	3	Lisans mezunu
Öğretmen25	Erkek	33	Din Kültürü ve Ah. Bil.	8	Lisans mezunu
Öğretmen26	Erkek	38	Sınıf Öğretmeni	12	Lisans mezunu
Öğretmen27	Erkek	26	Sınıf Öğretmeni	1	Lisans mezunu
Öğretmen28	Erkek	33	Sınıf Öğretmeni	8	Lisans mezunu
Öğretmen29	Kadın	28	Türkçe	3	Lisans mezunu
Öğretmen30	Kadın	29	Sınıf Öğretmeni	5	Lisans mezunu
Öğretmen31	Kadın	41	Sınıf Öğretmeni	17	Lisans mezunu
Öğretmen32	Erkek	38	Matematik	12	Lisans mezunu
Öğretmen33	Kadın	37	İngilizce	14	Lisans mezunu
Öğretmen34	Erkek	30	Sınıf Öğretmeni	4	Lisans mezunu
Öğretmen35	Kadın	41	Türkçe Öğretmeni	18	Lisans mezunu
Öğretmen36	Erkek	35	İngilizce	10	Lisans mezunu
Öğretmen37	Kadın	30	Sınıf Öğretmeni	3	Lisans mezunu
Öğretmen38	Erkek	44	Sınıf Öğretmeni	21	Lisans mezunu
Öğretmen39	Erkek	36	Fen Bilimleri	13	Lisans mezunu
Öğretmen40	Kadın	30	Sınıf Öğretmeni	4	Lisans mezunu
Öğretmen41	Erkek	31	Din Kültürü ve Ah. Bil.	6	Lisans mezunu
Öğretmen42	Erkek	43	Matematik	20	Lisans mezunu
Öğretmen43	Kadın	35	Sosyal Bilgiler	8	Lisans mezunu
Öğretmen44	Kadın	40	Sınıf Öğretmeni	17	Lisans mezunu
Öğretmen45	Kadın	36	Teknoloji ve Tasarım	11	Lisans mezunu
Öğretmen46	Kadın	29	Sınıf Öğretmeni	3	Lisans mezunu
Öğretmen47	Erkek	31	Din Kültürü ve Ah. Bil.	7	Lisans mezunu
Öğretmen48	Erkek	34	Sınıf Öğretmeni	9	Lisans mezunu
Öğretmen49	Kadın	28	İngilizce	2	Lisans mezunu
Öğretmen50	Erkek	35	Sınıf Öğretmeni	7	Lisans mezunu
Öğretmen51	Kadın	25	Sınıf Öğretmeni	2	Lisans mezunu
Öğretmen52	Erkek	26	Sınıf Öğretmeni	1	Lisans mezunu
Öğretmen53	Erkek	28	Sosyal Bilgiler	2	Lisans mezunu

Tablo 1 görüldüğü gibi yarı yapılandırılmış görüşme formu 53 öğretmene uygulanmıştır. Katılımcılardan 29 tanesi ilkokulda 24 tanesi ortaokulda çalışmaktadır. Kıdem açısından 20 öğretmen 1-5 yıl arası, 17 öğretmen 6-10 yıl arası, 10 öğretmen 11-15 yıl arası 4 öğretmen 16-20 yıl arası 2 öğretmen 21-25 yıl arası kıdeme sahiptir. Cinsiyet açısından ise 27 kadın öğretmen, 26 tanede erkek öğretmendir. Mezuniyet dağılımına göre 51 öğretmen lisans, 2 öğretmen yüksek lisans düzeyinde eğitim aldığı görülmüştür.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak katılımcılara nitel araştırmalarda en çok kullanılan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” uygulanmıştır. Örgüt çalışmalarında örgüt bilimciler, örgütlerin değişik yönlerini ve özellikle örgütlerin kültür ve sembolik boyutlarını çalışırken görüşmeyi, temel veri toplama aracı olarak kullanmışlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.119). Briggs (1986) görüşmenin, sosyal bilimler alanında en yaygın veri toplama yöntemi olduğunu savunmaktadır.

Hazırlanan görüşme formunda katılımcılara 8'i demografik bilgilere ilişkin olmak üzere toplam 14 soru sorulmuştur. Pandemi sürecinin yaşanmasından dolayı görüşme formları öğretmenlerin bir kısmına mail ile gönderilmiş ve yanıtlar yazılı olarak mail yoluyla toplanmıştır.

2.4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

- 1.Uzaktan eğitim sürecinde hangi zorluklarla karşılaşmaktasınız
- 2.Uzaktan eğitim sürecinde bu yaşadığınız zorluklarla nasıl başa çıkmaktasınız?
- 3.Uzaktan eğitimde kullandığınız öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?
- 4.Uzaktan eğitimden nasıl etkileniyorsunuz?
- 5.Uzaktan eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 6.Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda uzaktan eğitime yönelik öngörüleriniz nelerdir?

2.5. Veri Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden olan "Fenomenoloji Analiz" tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Bu teknikte yorum katılmaksızın toplanan veriler okuyucuya sunulmaktadır. Görüşme formundaki alıntılar yaparken alıntıların hangi bireye ait olduğunu göstermek için;

-Öğretmenlerde Ö1, Ö2, Ö3,.....Ö53 şeklinde kodlama yapılmıştır. Alıntılarda cinsiyet değişkeni kadın K, erkek E şeklinde belirtilmiştir. Ö34K kodu görüşülenin öğretmen ve kadın olduğunu ifade etmektedir. Araştırmacı tarafından görüşme formunda toplanan veriler belirlenen konu ile ilişkilendirilmiştir.

3. BULGULAR

Diyarbakır ili Çınar İlçesinde görev yapan 53 öğretmen gönüllü ve samimi bir şekilde aşağıda belirtilmiş olan görüşme formundaki soruları cevaplamışlardır. Verilerin analizinden elde edilen bulgular "Uzaktan eğitime ilişkin değerlendirme, karşılaşılan sorunlara ilişkin değerlendirme, karşılaşılan sorunlarla baş etmede kullanılan stratejilere ilişkin değerlendirme, öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin değerlendirme, uzaktan eğitimden nasıl etkilendiklerine ilişkin değerlendirme ve salgının devam etmesi durumunda öğretmenlerin öngörülerine ilişkin değerlendirme" temaları olmak üzere 6 tema başlığı altında raporlanmıştır.

3.1. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Zorluklar

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar farklılaşmaktadır. Sözgelimi 36 öğretmen internet alt yapısı ve teknolojik araç yetersizliğinden kaynaklı zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden bazılarının görüşü aşağıda verilmiştir.

Uzaktan eğitimin en büyük zorluğu öğrencilere ulaşmamak. Yeni bir sistem olduğu için gerekli altyapının daha oluşmadığını düşünüyorum. Özellikle internetin olmaması ve uzaktan eğitim gereğinin anlaşılmasında bize birçok zorluk çıkarıyor. (Ö1E)

Sınıfın yarısında tablet, akıllı telefon, internet olmadığı için öğrenciler derslere katılmıyor. Bu durum eğitim öğretilerini olumsuz yönde etkiliyor. (Ö2K)

Uzaktan eğitim sürecinde en çok internet bağlantısının kesilmesi, ses iletiminin iyi olmaması, görüntü iletişiminin net olmaması gibi sorunlarla karşılaştım. (Ö5K)

İnternet ve cihaz sorunu öğrenciler için sistemi dezavantajlı hale getiriyor. Sınıfın en fazla %10-15'i uzaktan eğitim faaliyetlerine katılabiliyor. (Ö6E)

Çoğu evde ya internet yok, ya da tablet, bilgisayar yok. Bu yüzden her öğrencimize eşit şekilde ulaşamıyoruz. EBA TV'nin de yeterli olduğunu düşünmüyorum. Özellikle de çok çocuklu ailelerde. (Ö8K)

Öğrencilerimiz köylerde ikamet ettiklerinden köylerinde internet altyapısı zayıf veya yok. Bu yüzden öğrencilerin Eba aracılığı ile canlı derslerine girmeleri zorlaşıyor hatta çoğu zaman imkânsız oluyor. (Ö15E)

En büyük zorluk kesinlikle internet erişiminin ve iletişimin eksikliği. Yapılan canlı ders ve görüşmelerde ses sorunları fazlasıyla oldu. Öğrencilerin konu dışı olarak aralarında yanlış söz ve cümleler söyleyip yazmaları, sınıf yönetimi ve düzeni zorlaştırdı. (Ö19E)

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerime ulaşmakta çok zorlandım. Gerek canlı derslerde gerek gerekse EBA çalışmalarında öğrenci sayısının çok az olması ders işleme sürecimi zora sokmuştu. Yaşadığım bu sorunların temel kaynağı; internet alt yapı sorunu, internet sorunu, teknolojik araç eksikliğidir. (Ö20K)

İnternet altyapısı ve bilgisayar, tablet eksikliği öğrencilerin sağlıklı bir uzaktan eğitim sürecini zorlamaktadır. (Ö22E)

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerim eşit imkânlarla sahip olmadıkları için derse katılamayan öğrencilerim oluyor. Bu durumda kimi öğrenciler konu olarak geri kalabiliyorlardı. Ders esnasında elektrik kesintisi dersi tamamlayamadan ayrılan öğrencilerim oluyor. (Ö26K)

Bir taşımali köy okulunda çalışıyorum. Okulumuza 11 köyden öğrenciler gelmektedir. 2 köyde internet alt yapısı varken 9 köyde internet alt yapısı bulunmamaktadır. Bu durumda öğrencilerimin büyük çoğunluğu derslere uzaktan katılamamaktadırlar. (Ö29K)

İnternet sıkıntısından dolayı sürekli derse girip çıkmak zorunda kalıyorum. Öğrencilerde aynı şekilde sistem onları attığı için dersi başa almak zorunda kalıyorum. Buda dersin akışını olumsuz yönde etkiliyor. (Ö38E)

Uzaktan eğitim sürecinde teknolojik eksiklikler, internetin olmaması, elektrik kesintileri, ses, görüntü vb. aksaklıklar olması yaşadığım zorluklardı. (Ö43K)

Uzaktan eğitim açısından yaşadığım en büyük zorluk bütün öğrencilere ulaşmamamdır. Yaşadığımız bölgede internet alt yapısı olmadığından dolayı öğrenciler uzaktan eğitime katılmayı defalarca denemelerine rağmen sorun yaşadılar. (Ö49K)

Bazı öğretmenler uzaktan eğitim de müfredatın, ders programının ve ders saatlerinden kaynaklı zorlanmalar yaşadığını ifade etmektedirler. Sözelimi Ö37K "Müfredatın uzaktan eğitime uygulanmasının zor olup esnek olmaması uzaktan eğitimden istenilen verimliliği elde edemiyorum. Haftalık ders saatlerinin ve müfredatın yeniden düzenlenmesi gerektiğine inanıyorum. " Demekte ve müfredatın ve ders saatlerinin yeniden düzenlenerek daha başarılı olacağını belirtmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Günlük ders programının yoğunluğu işleri zorlaştırıyor. Verimliliği düşürüyor. Öğrencilerin dikkatlerinin çabuk dağılmasına neden olup, derse karşı olan isteklerini düşürmektedir. (Ö32E)

Uzaktan eğitim ile öğretmeni merkez alan bir yaklaşım benimsiyoruz. Öğrenci önceliğimiz ama şartlar ve ders saati buna izin vermiyor. Yüz yüze eğitimde öğrenci merkezde elimizdeki kısıtlı imkânlarla daha çok verimli bir eğitim öğretim söz konusuydu. (Ö33K)

Teknoloji tasarım gibi uygulamalı derslerin işlenişi uzaktan eğitimle olmuyor. Öğrenciler isteksiz ve materyal sıkıntıları dersin işlenişini zorlaştırmaktadır. (Ö45K)

Bazı öğretmenler de uzaktan eğitimde öğrenci velilerinden kaynaklı sorunlar yaşadığını ifade etmektedir. Sözelimi Ö25E "Velilerin çoğu bu işin takibini yapmıyorlar. Verilen ödevler derse katılmayan öğrenciler için, gönderilen video ders anlatımları, veliler tarafından geri dönütleri yapılmıyor. Veliler eğitime duyarsız kalıyor." Demekte ve öğrenci velilerinin uzaktan eğitime karşı bilinçlendirilmesini gerekli görmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Velilere ve öğrencilere yönelik uzaktan eğitimle ilgili gerekli rehberlik hizmetinin verilmemesini bir sorun olarak görmekteyim. Bu sorun öğrenci başarısını düşürmektedir. (Ö21E)

Velilerin maddi yetersizlikleri nedeniyle derslere katılma imkânı olmayan öğrencilerden dönüt alamıyorum. Telefonda aradığım velilerde isteksiz davranmakta bu durumda zorlanıyorum. (Ö41E)

Ailelerin ekonomik durumlarının olmaması bu yüzden öğrencilere gerekli kaynakları sağlayamaması uzaktan eğitimde istediğim başarıyı sağlamakta güçlük çekmekteyim. (Ö51K)

Aynı hanede bazen üç öğrenci veya daha fazla sayıda öğrenci olabiliyor. Bu öğrencilerin bazen ders saatleri çakıştığında her öğrenci derslere katılamayabiliyor. Aynı şey televizyon içinde geçerlidir. Evde bir televizyon var ve sadece bir öğrenci televizyondan yararlanabiliyor. (Ö9E)

Okulda yapılan eğitim, çoklu öğrenme ortamı için daha idealdi. Harita, top veya gördüğümüz basit bir nesneyi bile materyal olarak kullanabiliyorduk. Ama evde bilgisayar başında bu çokta mümkün olmuyor. (Ö10E)

Pandemi süreciyle beraber öğrenciler okuldan uzaklaşmış oldular. Pandemi öncesi yani yüz yüze eğitimin yapıldığı dönemde devletimizin öğrencilere ücretsiz bir şekilde sağladığı servisler sayesinde öğrencilerimizin okula gelmeleri devamlıydı. Bizler öğrencilerimizle bir iletişim bir görüşme halindeydik. Pandemi ile beraber çoğu öğrencilerimiz farklı nedenlerden dolayı canlı derslere giremez ve bizlerle çok görüşemez oldular. (Ö27E)

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler Uzaktan eğitimin sürecinde karşılaştıkları zorluğun nedenini uzaktan eğitimle ilgili öğretmenlere gerekli olan eğitimin verilmemesi olarak dile getirmektedirler. Sözelimi öğretmenler Ö12K,

Ö47E gibi öğretmenlerden uzaktan eğitimi ülkemizde yeni olması dolayısıyla kapalı kutu olduğunu ifade etmektedirler. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Ben dersimi yüz yüze yaptığımda öğrencilerimin gözlerinden, oturuşundan, bakışından, mimiklerinden, ses tonundan dersin içeriğini anlayıp anlamadığını anlayabiliyordum. Uzaktan eğitimde ise bu kapalı kutu gibi bir şey anlayamıyorum. Geri dönüt de alamıyorum dolayısıyla dersi değerlendirmekte zorlanıyorum. (Ö47E)

Uzaktan eğitime başladığımızda zoom programının nasıl kullanıldığını bile bilmiyordum. Çünkü öncesinde bize programın kullanımıyla ilgili herhangi bir eğitim verilmedi. (Ö12K)

3.2. Karşılaşılan Zorluklarla Baş Etme Stratejileri

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklarla baş etmede kullandıkları stratejileri farklılaşmaktadır. Sözelimi öğretmenler Ö1E, Ö2K, Ö3K, Ö6E, Ö19E, Ö20K ve Ö29K gibi öğretmenler, öğrencilere okulun tatil edilmediğini, okulun devam ettiğini hissettirerek zorluklarla başa çıktığını ifade etmektedirler:

Öğrencilerimin okulun tatil olmadığını, okulun devam ettiğini hissettirme adına her gün ödev veriyorum. (Ö1E)

Günü birlik olarak öğrencilerime ödevler hazırlayıp mesajlaşma programı ile öğrenci velilerime gönderiyorum. Öğrencilerim ödevlerini yapıp bana gönderiyorlar. Geri dönüt alıyorum. (Ö2K)

Öğrencilerime whatsaptan okulda daha önce çektiğimiz fotoğrafları paylaşarak okulun devam ettiğini hissettirmeye çalışıyorum. (Ö3K)

Öncelikle ders saatimi planlanan ders saati içinde işliyor ve buna özen gösteriyorum. Elleri ders programı olmasına rağmen ders saatini, dersin başlamasından 3-4 saat önce hatırlatıyorum. Bununla yetinmeyip dersin başlamasına 5 dakika kala veya ders başladığında bir daha kendilerine dersin başladığını hatırlatıyorum. (Ö6E)

İşlediğimiz konunun notlarını bütün öğrencilere günü birlik gönderip derse katılanların yanında katılmayanlarında ders notlarından istifade etmelerini sağlıyorum. Gönderdiğim notların deftere yazılıp fotoğraflarını çekip bana göndermelerini istiyorum. (Ö19E)

Öğrencilerime ders başladığında önce sınıftaymışız gibi yoklama alıyorum. Sonra geçen ders öğrendiğimiz konunun kısaca bir özetini yapıp ders başlıyorum. Ayrıca okulun uzaktan eğitimle devam ettiğini sürekli iletişim kanallarından anlatıyorum. (Ö20K)

Canlı derslere zamanında katılmayan ve plana uymayan öğrenciler için EBA'daki konu anlatım videoları ve not paylaşımları yapıyorum. (Ö25E)

Bu yıl LGS'ye girecek öğrencilerimize haftada bir işlediğim konularla ilgili fotokopi gönderiyorum. (Ö29K)

Whatsap gibi sosyal medya imkânlarıyla ödevlendirme yapıyoruz ve velilerimizle iletişimi canlı tutuyoruz. (Ö32E)

Kitap okumada istikrarı sağlamak için günde bir ders saatini okumaya ayırıyoruz. Zaman dâhilinde okudukları kitaplar hakkında okuldaymışız gibi sohbet ediyoruz. Okudukları kitaplarla ilgili sorular soruyorlar çok verimli geçiyor böylelikle. (Ö40K)

Canlı derslerimi ödevlerle destekleme çalışması yaparak öğrencilerime okul ortamını tattırmaya çalıştım. (ÖK49)

Bazı öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde zorluklarla baş etmede destekleyici etkinlikler yaparak başa çıktığını ifade etmektedir. Sözelimi Ö5K "Öğrenciyi sürekli ekran başında ders dinleyen bir çocuk olmaktan kurtarmak için onlara evde aileleriyle yapabilecekleri sorumluluklar veriyorum. Örneğin EVDE KAL EVDE ÖĞREN etkinliği yaptık. Çocuklar evde veli desteğiyle kek yapıp çok eğlendiler. Bu gibi etkinliklerle sıradanlıktan bir nebze de olsa kurtulabiliyorlar." Demekte ve öğrencilere paylaşmayı, iş birliğini, yardımlaşmayı yaparak yaşayarak öğretmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

İlgilerini çekmek, devam ettirmek ve işlenen ünitelere odaklanabilmek için anket, tartışma ve fikir paylaşımını sınıf gruplarında sunuyorum. Eğitici ve bilgilendirici fikir tartışmalarına teşvik ediyorum. Öğrenciler eğitim bilişim ağındaki bu özelliklerde fikir paylaşmayı, beğenmeyi ve beğenilmeyi özellikle önemsiyorlar. (Ö4E)

Uzaktan eğitime katılmayan öğrenciler için kendi imkânlarımızla hazırladığımız etkinliklerle çocuğun mümkün olduğunca evdeyken okuldan kopmamasını sağlamaya çalışıyoruz. (Ö21E)

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerime evde bulabilecekleri basit malzemelerle arkadaşlarıyla oyun oynamaya yönlendirerek, paylaşmayı, yardımlaşmayı, iş birliğini, sıra beklemeyi, başkalarının haklarına saygı duymayı öğretiyorlar. (Ö37K)

Çocuklara evde uygulamalı çeşitli etkinlikler vererek sınıfın sıcak havasını yansıtmaya çalışıyorum. (Ö39E)

Öğrencilerimle günlük hayatta kullandığımız basit malzemelerle deneyler yapıyorum. Çocuklar bu sırada çok eğlenip mutlu oluyorlar. (Ö40K)

Bazı öğretmenlerde uzaktan eğitim sürecinde zorluklarla baş etmede iletişimi artırarak zorluklarla başa çıktıklarını ifade etmektedirler. Sözelimi Ö47E “Velilerin çocukların eğitimi konusunda sürekli bilinçlendirmek için irtibat halindeyim. Dönem içinde sürekli ihtiyaç duyduğum zaman öğrenci velilerimle zoom üzerinden toplantı yaptım. Bu pandemi döneminde de her gün 6 öğrenci velisiyle telefonda düzenli olarak öğrencilerin durumunu görüşüyorum.” Demekte ve öğrenci velilerini çocuklarının eğitimi konusunda bilinçlendirdiğini dile getirmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Derse katılmayan öğrencilerime telefonla ulaşarak işlediğimiz konular hakkında bilgilendirme yapıp ödevlendiriyorum. Kesintiler nedeniyle dersten ayrılan öğrencilerim için sonraki derste konu özeti yapıyorum. (Ö12K)

Uzaktan eğitime katılmayan öğrencilerimi ayrı bir grup yaparak onlarla birebir ilgileniyorum. Elektrik vb. sıkıntı yaşadığımız durumları ise diğer derslerde telafi etmeye çalıştım. (Ö30K)

İnternet erişimi bulunmayan öğrenciler için durum gerçekten çok zor ve dolayısıyla öğrenci velilerine çok iş düşüyor. Velilerle iletişime geçip çocuklarını bu dönemde daha dikkatli izlemelerini ve beni bilgilendirmelerini istiyorum. (Ö43K)

Çevremdekilere sorarak, Youtube'den videolar izleyerek deneye yanlı programı kullanmayı öğrendim. Çocuklar içinde konu anlatımlarını okul ders kitaplarından ve EBA'tvden takip etmelerini istedim. Telefonda ödevler gönderip öğrendiklerini kontrol etmeye çalıştım. (Ö46K)

Canlı derslerde konu ile ilgili anlaşılmayan ses sorunu olan bölümlerde (Chat) sohbet özelliğini de aktif ediyorum. Nadiren de olsa öğrencilerin geri bildirim adına çözülen soru üzerinde çizim ve şekiller yapmasına izin veriyorum. (Ö53E)

3.3. Öğretim Yöntem ve Teknikler

Uzaktan eğitimde öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri farklılaşmaktadır. Sözelimi öğretmenler Ö1E, Ö5K, Ö14E, Ö20K, Ö21E ve Ö29K gibi öğretmenler uzaktan eğitimde düz anlatım yöntemini kullanarak öğrencilerin derse olan ilgilerini canlı tuttuklarını ifade etmektedirler:

Uzaktan eğitimde en çok anlatım yöntemini kullanıyorum. Dersi anlattıktan sonra öğrencilere konuyla ilgili çeşitli video ve görseller sunuyorum. Her öğrencinin kendi hızında ilerleyebileceği testler ve etkinliklere konuyu pekiştiriyorum. Bunların dışında grup çalışmaları ile öğrencilerin kendi aralarında etkileşimi artırıyorum. Öğrencilere yönelik soru-cevap ve tekrarlarla öğrenmeleri kalıcı hale getiriyorum. (Ö1E)

Uzaktan eğitim en fazla anlatım tekniğini kullanıyorum. Tartışma, örnek olay, problem çözme ve proje tabanlı öğrenme gibi yöntemleri de kullanıyorum. Soru cevap tekniğinden de faydalanıyorum. (Ö5K)

Geleneksel olarak düz anlatım (takrir) yöntemini çok uzun ve sıkıcı olmamak üzere kullandım. Verdiğim bilgileri desteklemek için materyaller kullandım. Konu ile ilgili videolar izlettim, alıştırma çözdürdüm. Şarkılar dinletip birlikte söylemelerini istedim. (Ö14E)

Video etkinlikleri, okulistik, morpa kampüs gibi platformları ve etkileşimli pdf formatından dersleri işlerken anlatım yöntemini kullanıyorum. (Ö20K)

Genellikle okuma yaptırıyorum. Düz anlatım daha çok kullandığım yöntemdir. Soru cevap, slayt, grafik, harita, video gösterimini derslerimde kullanıyorum. (Ö21E)

Uzaktan eğitimde çocuklarla etkileşimde bulunamadığım için daha çok slaytlar ve videolardan yararlandım ve anlatım tekniğini kullanmak zorunda kaldım. (Ö29K)

Ben bir köy okulunda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Anlatım, soru cevap tekniğini kullanıyorum. (Ö35K)

Uzaktan eğitimde öğretmen merkezli öğretimi uyguluyorum. Her ne kadar öğrenci merkezli öğretimi savunsak ta şartlar buna el vermiyor. Derste her çocuk söz almak istiyor ama buna ne zamanımız ne uygun ortamımız oluyor. Anlatım, soru cevap, bireysel çalışma gibi yöntemleri sıklıkla kullanıyorum. (Ö44K)

Düz anlatım ve soru cevap yöntemini kullanarak öğrencilerimin derse olan ilgisini canlı tutuyorum. (Ö50E)

Öğrencilerimin derse katılımını yüksek tutabilmek için anlatım ve sunuş yoluyla öğrenmeyi kullanıyorum. (Ö52E)

Bazı öğretmenler uzaktan eğitimde soru-cevap öğretim yöntem ve tekniğini kullandığını ifade etmektedirler. Sözelimi Ö24K ‘‘Özellikle öğrencilerimin aktif katılım sağlayacağı soru cevap yöntemini tercih ediyorum. Bu yöntemle öğrencinin daha fazla ilgisini çekeceğime, isteğini ve çalışma azmini artıracığıma inanıyorum’’ Demekte öğrencilerini derse daha aktif katılımını sağlamak için gerekli görmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Canlı derslerimde genellikle soru cevap yöntemini kullanarak derslerimi işliyorum. Bunun yanında düz anlatım sesli okuma, gösterip yaptırma beyin fırtınası gibi teknikleri de kullanıyorum. (Ö6E)

Canlı derslerde öğrencilerime soru cevap yöntemini kullanıyorum. Sorularımı bütün öğrencilere eşit bir şekilde sormaya çalışıyorum. Öğrencilerin dersten kopmaları durumunda bu bazen değişebiliyor. (Ö11E)

Ben bu uzaktan eğitim döneminde öğrencilerime işleyeceğim konuların daha iyi hangi yöntemle kavratacağıma karar vererek belirliyorum. Genel anlamda soru cevap yöntemini kullanıyorum. (Ö12K)

Bunların dışında grup çalışmaları ile öğrencilerin kendi aralarında etkileşimi artırıyorum. Öğrencilere yönelik soru-cevap ve tekrarlarla öğrenmeleri kalıcı hale getiriyorum. (Ö19E)

Ben uzaktan eğitimde soru cevap tekniğini kullanıyorum. Bilgisayar tabanlı öğrenme, gösterip yaptırma, anlatma tekniklerini de kullandığım oluyor. (Ö37K)

Ben dersimin pek çok yerinde soru cevap tekniğini kullanıyorum. (Ö51K)

Bazı öğretmenlerde uzaktan eğitimde buluş ve sunuş yoluyla öğrenme öğretim yöntem ve tekniğini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Sözelimi Ö33K ‘‘Uzaktan eğitimde hem sunuş yoluyla öğrenme hem de buluş yoluyla öğrenme tekniklerini kullanmaya çalıştım. Öğrenciyi olabildiğince aktif hale getirmeye ve öğrenme sorumluluğunu alması için yönlendirmeye çalıştım’’ Demekte öğrencilerde sorumluluk duygusunun gelişmesi ve öğrencilerin daha aktif olmaları için gerekli görmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Dersimde kullandığım öğretim yöntem ve tekniklerin başında sunuş yoluyla öğrenme gelir. Örnek verecek olursam, Milli Mücadele Dönemi’ni anlatırken söz isteyen bir öğrencim, dedesinin babasından duyduğu Ermeni zulmünü hikâye şeklinde EBA’ da bizimle paylaşmasıdır. Ayrıca sosyal bilgiler dersinde işlediğimiz Doğal Afetler konusunda daha önce televizyonlardan izledikleri veya aile büyüklerinden dinledikleri deprem, sel, çığ düşmesi gibi örneklerden yola çıkarak bunları anlatmaları ise Sunuş Yoluyla öğrenmenin etkili olduğu gerçeğini bana hatırlatır. Ve beni bu yöntemi kullanmaya yönlendirir. (Ö15E)

Genellikle sunuş yolu, düz anlatım, soru-cevap tekniğini kullandım. Sistem ve internet sorunumuz uzun vadede devam ettiği için öğrenci merkezli teknikler kullanamadım. (Ö18K)

Çocuklarım küçük yaş grubunu temsil ettiğinden ve zamanımız kısıtlı olduğundan ve öğrencilerimin sabrı kalmadığından dolayı sunuş yoluyla öğrenme yöntemini kullanıyorum. (Ö22E)

Buluş Yoluyla Öğrenme Stratejisi’nden de faydalaniyorum ebette. Özellikle sözel olan derslere ilginin canlı kalması için öğrenciye ‘‘Araştırmacı’’ kimliğinin verilmesi öğrencide müthiş bir heyecan yaratır. Ben bu heyecanı TÜBİTAK projeleri duyurusunu yaparken öğrencilerimde gördüm. (Ö53E)

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerde tüm öğretim yöntem ve tekniklerini kullanarak öğrencilere daha kaliteli eğitim sunmayı amaçladıklarını ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerden bazılarının görüşü ise aşağıdaki gibidir:

Ben sınıf öğretmeni olduğum için dersten derse ve konudan konuya farklı öğretim yöntem ve tekniğini kullanıyorum. Genel anlamda bunu açıklarsam en başta anlatım, soru cevap, örnek olay, tartışma, problem çözme, beyin fırtınası gibi yöntem ve tekniklerini kullanıyorum. (Ö2K)

Canlı derslerimde öğrencilerimle çok aktif bir şekilde ders işliyoruz. Bazen konuyla ilgili videolar izletirken çocuklara aynı anda sorular sorarak dersi daha canlı hale getirebiliyorum. Aynı anda bir örnek olay canlandırıp anlatabiliyorum. Kısaca anlatmak gerekirse ben tüm öğretim yöntem ve tekniklerini kullanıyorum. (Ö4E)

Teknoloji ile ilgili yeterli bilgi ve birikim sahibi olduğum için, uzaktan eğitimin kaliteli ve verimli olabilmesi için internetin sunduğu tüm nimetlerden faydalanabiliyorum. Tüm öğretim yöntem ve tekniklerini kullandığım söylenebilir. (Ö27E)

3.4. Uzaktan Eğitimin Öğretmenlere Etkisi

Uzaktan eğitimin öğretmenler üzerinde bıraktığı etki farklılaşmaktadır. Sözelimi öğretmenler Ö3K,Ö4,Ö9, Ö8K, Ö16K, Ö29K, Ö31K ve Ö33K gibi öğretmenler uzaktan eğitim yaparken kendilerinde kaygı oluştuğunu dile

getirmişlerdir. Kaygılanmalarının sebepleri arasında kendilerini yetersiz hissetmeleri, moralsiz olma, öğrenciye ulaşamama belirsizlik olarak göstermişlerdir:

Psikolojik olarak bizi çok zorlayan bir durum. Çünkü bütün öğrencilere eşit şekilde ulaşamıyoruz ve dolayısıyla konulardan geri kalıyoruz. Buda bizde yetersizlik hissi oluşturuyor. Tabi birde velilerde işin içinde olduğu için onlarda da iletişim halinde olmak kendimize ayırdığımız süreyi azaltıyor. Yani günümüzün neredeyse 8-10 saatini işimizle geçiriyoruz. (Ö3K)

Olumsuz etkileniyorum. Çünkü istediğim bildiğim hiçbir bilgiyi bir kerede ya da daha doğru ve sağlıklı aktaramıyorum. Aynı şekilde öğrencilerde bunlardan etkileniyor haliyle tekrar çok oluyor. (Ö4E)

Tüm sınıfa yakın öğrencinin canlı derslere katılamaması ve bazı aksaklıkların olması beni canlı derslerden soğuttu diyebilirim. Okulun bir an önce tamamen yüz yüze eğitime geçmesini istiyorum. (Ö8K)

Bizi fazla yoruyor. Çünkü dijital materyal hazırlamak fazla zaman istiyor. Katılımcı düşüklüğü ise çabalarımızı beyhude kılıyor. Bu da bizde moralsizlik oluşturuyor. (Ö9E)

Bütün öğrencilerle aynı anda ders işleyemediğim için karmaşık düzeyler oluyor. Sınıfta bunun açığını kapatmak için bireysel ders işlemem gerektiriyor. Buda beni yormakla beraber olumsuz etkilenmeme sebep oluyor. (Ö16K)

Uzaktan eğitimde verimli bir ders işlediğime ikna olamıyorum. Sınıfta yüz yüze ders işlediğim gibi öğrencilerin dikkatini sürekli konu üzerinde tutamıyorum. Birebir anlatmam gereken, çocukların zorlandığı konuları canlı derste anlamadıklarını düşünüyorum. (Ö29K)

Derse çok az öğrencimin katılması beni üzüyordu. Derse katılanlarla verim elde etmiş olmam beni mutlu ediyordu ancak aklım katılamayan öğrencilerimdeydi. Uzaktan eğitim için yeterli teknolojik becerilere sahip olsam da bu yeterli olmuyordu. Çünkü belli yaş gruplarını ekran başında saatlerce tutmaya çalışmak verimi düşürüyordu. (Ö33K)

Öğrencilerle birebir eğitim yapamadığımız için verim alamadığımı düşünüyorum. Öğrencilerde sosyalleşmedikleri ve yaparak yaşayarak öğrenmedikleri için öğrenmenin düştüğünü gözlemliyorum. (Ö46K)

Köydeki öğrencilerimin yaşadıkları coğrafyadan ötürü eğitimden uzak kalmaları beni derinden etkiliyordu. Veli desteğinin yeteri kadar sağlanmaması, ödevlerin hassasiyetle yapılmaması da işimi epey zorlaştıran faktörlerdendir. (Ö51K)

Beni olumlu ve olumsuz etkiledi diyebilirim, Uzaktan eğitim bizi beklemediğimiz bir zamanda, çıkılan bir yolculukta sonuçlarının ne olacağını veya ne gibi etkiler doğuracağını kesin tahmin etmek güç olduğunu düşünüyorum ama sonuçlarının biz de olumlu ve olumsuz etkiler bırakacağını düşünüyorum. (Ö53E)

Bazı öğretmenler covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim yaparken mesleki doyumlarını olumsuz etkilendiğini ifade etmektedirler. Sözelimi Ö11E “ Enerji ve zihinsel olarak yüz yüze eğitimden daha fazla yoruluyoruz. Öğrencilerle okul ortamını özleyiyoruz. Daha fazla enerji ile daha az öğrenciye ulaşmak üzücü oluyor. Mesleki doyum azalıyor. Deformasyon artıyor.” Demekte ve mesleki doyumun olumsuz etkilenmesinin sebeplerini eğitimsel başarı sağlayamama, işe yaramama hissi, yüz yüze eğitime özlem olarak ifade etmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitimden olumsuz yönde etkileniyorum. Yüz yüze eğitimin sağladığı birçok avantajdan mahrum olduğumuz için derslerden verim alamıyoruz. Okuldan öğrencilerden uzak olmak bizi kötü etkiliyor. Eğitimin okulda yüz yüze verilmesinde yana olduğum için uzaktan eğitime sıcak bakmıyorum. (Ö1E)

Uzaktan eğitimle boşa zaman harcadığımı düşünüyorum. Uzaktan eğitim verdiğimiz öğrenciler okula geldiklerinde hiç bir şey öğrenmediklerini gördüm. Konuları yeniden dönüp anlatmak zorunda kaldım. Uzaktan eğitim bende mesleki çöküntü oluşturdu diyebilirim. (Ö32E)

Derse katılmayan öğrencilerimin velilerini arayıp, derse girmelerini sağlıyorum. Bu durumda derse katılan öğrencilerde derste olumsuz davranışlar sergilemeleriyle karşılaşabiliyorum. (Ö47E)

Uzaktan eğitimden olumsuz etkilendiğimi söyleyebilirim. Uzaktan eğitimin muhakkak faydaları oldu ve oluyor. Ancak öğrencilerle birebir etkileşim içinde olmanın öğrenci için olduğu kadar mesleki doyum açısından da öğretmen için önemli olduğunu düşünüyorum. (Ö23K)

Bazı öğretmenlerde uzaktan eğitim sürecinde mesleki gelişimlerini olumlu ve olumsuz etkilendiklerini dile getirmişlerdir. Sözelimi Ö31K “ Uzaktan eğitim, öncesinde kitaplarda yan başlık olarak gördüğüm bir terimdi benim için. Pandemi döneminde aşına olmadığımız bir eğitimle karşı karşıya kaldık. Velisi, öğrencisi, öğretmeni olarak hepimizi farklı düzeylerde etkiledi. Köy okulunda çalışan bir sınıf öğretmeni olarak uzaktan eğitim çok

zorlayıcı oldu benim için.” Demekte ve uzaktan eğitim verebilmek için gerekli temel bilgilere sahip olmadığı için zorlandığını ifade etmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitimle öğrencilerime bir şeyler öğretmek ve onlara uzaktan destek olmak beni mutlu etmekle beraber olumlu etkilendiğimi söyleyebilirim. Daha önce uzaktan eğitimle hiç karşılaşmadım. Bir yandan alışık olduğumuz yüz yüze eğitim dışında farklı yöntem ve araçlarla öğrencilerin öğrenmesini ve iyi olma halini desteklemek gerçekten bence çok önemli olmakla beraber çok değerli olduğunu düşünüyorum. Diğer yandan salgının kendi yaşamımızda ortaya çıkardığı sosyal ve psikolojik güçlükler de bizi olumsuz etkiledi. (Ö2K)

Eğitim süreci beni hem olumlu hem de olumsuz etkiledi diyebilirim. Öncelikle olumlu etkilerinden bahsetmek istiyorum. Uzaktan eğitim süreci bana teknolojik bilginin ne kadar gerekli olduğunu hatırlattı. Ders içeriğine uygun görselleri anında ekrana yansıtarak konularımı somutlaştırabiliyorum. Olumsuz etkilerinden şöyle söz edebilirim. Canlı ders esnasında gerek sistemsel gerekse şebekeden dolayı iletişimde kopukluk olması, dersten kopan öğrencinin bir daha derse bağlanamaması veya bağlanmakta zorluk çekmesi, öğrenciler ile aynı havayı teneffüs edemememiz... Bunlar birer dezavantaj olarak görülebilir. (Ö15E)

Uzaktan eğitim; her ne kadar yüz yüze eğitimin gerçekliğini, doğallığını, etkinliğini vermiyor olsa da bir öğretmen olarak tamamen olumsuz ve gereksiz baktığım bir yöntem değildir. Sınıfta, öğretmen eşliğinde ve grup içinde kendini gösteremeyen, sosyal ortamda öğrenmekte zorlanan öğrenciler; uzaktan eğitimle kendi öğrenme hızlarında, bireysel olarak bilgiyi işleyebilir. Görsel ve işitsel materyallerle esnek ve hızlı bir şekilde kavrayabilir. Yüz yüze eğitimin yapılmadığı, etkili olmadığı durumlarda tamamlayıcı bir sistem olarak devam etmesi gerektiğini düşünüyorum. Uzaktan eğitimin tıpkı alternatif tıp gibi tamamlayıcı ve destekleyici bir eğitim sistemi olduğu kanaatindeyim. (Ö34E)

Uzaktan eğitimde de öğrencinin derse hazırlıklı gelmemesi, her defasında istikrarı sağlamayan öğrencilerin derse katılımı yeniden bir tekrarı gerektiriyordu. Bu da yarım saatlik dersin planlanmasında aksaklığı getiriyordu. Bir öğretmenin yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de yıpranma payı elbette oldu. (Ö35K)

Öğrencilerimin bir kısmı evin verdiği rahatlık olacak ki eğitimsel yönden bir şey öğrenmek istemiyor sadece anı yaşayıp eğlenmek derdindeler. Öğrencilerin derse olan ilgisizliği yüzünden eğitimsel başarı sağlayamadığımı düşünüyorum. (Ö41E)

Evde olduğum için canlı ders dışında da sorumluluklarım oluyor, inanın bazen yetişmekte zorlanıyorum. Canlı derste saat kısıtlaması olması günümü verimsiz hale getiriyor. (Ö43K)

Uzaktan eğitimin olumsuzluklarını bir kenara atıp olayı öğrencilerimin lehine çevirerek yola devam ediyorum. (Ö45K)

Sınıf mevcudunun derse katılım sayısı çok düşüktü. Çocuklara internet, tablet, bilgisayar gibi araçları temin etmede eksikliğimiz olduğunu düşünüyorum. Maddi şartlardan ötürü çocukların eğitime katılamamış olması bir kere daha eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanamadığını gösterdi. (Ö49K)

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerde uzaktan eğitim sürecinde olumsuz etkilendiklerini dile getirmişlerdir. Sözelimi Ö25E “Uzaktan eğitimde evde ders yapıyor oluşumuz bizler ve öğrencilerimizde sağlık ve ruhsal problemlere sebebiyet veriyor.” Demekte uzaktan eğitimin, fiziksel ve ruhsal rahatsızlıklara sebebiyet verdiğini ifade etmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Bilgisayar başında uzun zaman geçirmek başta göz sağlığı olmak üzere, hareketsiz yaşam şimdi ve daha sonra sağlık üzerinde olumsuz etkiler oluşturacaktır. (Ö19E)

Fiziki olarak bel boyun ağrılarım da artış oldu. Gözlerimde sürekli ekrana bakmaktan yanmalar oluyordu. (Ö37K)

Olumsuz etkileniyorum. Bilgisayar başında ders anlatmak baş ağrısı ve gözlerimi olumsuz etkiliyor. (Ö40K)

3.5. Uzaktan Eğitime İlişkin Değerlendirme

Katılımcıların bu olgu ile görüşleri aşağıda belirtilmiştir. Uzaktan eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz? Şeklindeki soruya öğretmenlerin verdiği cevapları genel başlıklar altında (olumlu-olumsuz- hem olumlu hem de olumsuz) topladığımızda şu veriler ortaya çıkmaktadır. Görüşme formunda 1. Soruya cevap veren 26 erkek öğretmenin 12’si olumlu, 9’u olumsuz görmekle birlikte 5’i de hem olumlu hem de olumsuz görüşlerini belirtmişlerdir. 27 kadın öğretmenden 9 kadın öğretmen olumlu görüşlerini belirtirken 15 kadın öğretmen de olumsuz görüşlerini belirtmişlerdir. 3 kadın öğretmende hem olumlu hem de olumsuz olarak düşüncelerini ifade etmişlerdir.

3.6. Uzaktan Eğitime İlişkin Olumlu Değerlendirmeler

Uzaktan eğitime ilişkin değerlendirme yapan öğretmenler uzaktan eğitimin olumluluğuna ilişkin farklılaşmaktadırlar. Sözelimi öğretmenler Ö1E, Ö19E, Ö22E ve Ö28E gibi öğretmenler uzaktan eğitimin günümüz eğitiminin bir özelliği olduğu ve uygulanmasının da doğal ve yararlı olduğunu ifade etmektedirler:

Uzaktan eğitimi günümüz dünyasında çok önemli bir yer tutuyor. Yüz yüze eğitimin yapılamadığı bu salgın döneminde uzaktan eğitim hayatımızın her anına giriyor. Bundan dolayı biz de öğrencilerimize uzaktan eğitim yoluyla ulaşıyoruz. (Ö1E)

Uzaktan eğitim bu süreçten sonra artık vazgeçilemez olduğuna inanıyorum. Canlı derslerde utangaç olan öğrencilerimin daha aktif bir şekilde derslere katıldıklarını gördüm. (Ö19E)

Eğitimi çoğu zaman sadece okullarla sınırlı olarak düşünsek de, dijital dönüşüm ile eğitim veriye dayalı ve kişiye özel bir deneyime dönüşüyor. Kişiselleştirilmiş eğitim hızla yaygınlaşıyor ve öğrenci artık eğitim sürecinin tam anlamıyla öznesi oluyor. İşte tam da öğrencilerin eğitimin öznesi olduğu günümüzde Korona Virüs 'den dolayı oluşan pandemi sürecinde uzaktan eğitim bu sürece hizmet etmiştir bence. (Ö22E)

Dijitalleşen dünyada bilgiye ulaşmak artık çok kolay; cep telefonları bile birer öğrenme aracına dönüşüyor. Bilmediğimiz herhangi bir şeyi öğrenmek için 'Telefonla joker hakkımızı' kullanmamız yeterli. Bilgi ve iletişim çağında, hepimiz her an ulaşılabilir olduğumuz kadar, bilgiye de her an ulaşabiliriz. (Ö28E)

Uzaktan eğitim pandemi ile birlikte hayatımıza girmiş gibi görünse de aslında her zaman vardı. Eğitimin verilme şekli olarak yüz yüze eğitimin yanı sıra uzaktan eğitimin de verilebileceği görüldü. Okul sadece dört yan duvarlarla çevrili, tepesinde dam olan yer değildir. Okul, her yerdir. Öğrenmenin, bilginin var olduğu her yer okuldur." Bilgiyi nereden, ne şekilde aldığımızın bir önemi var mı? Her öğrenci özeldir, her bireyin kendi öğrenme hızı ve şekli vardır. (Ö39E)

Bazı öğretmenler uzaktan eğitimin ilave bazı çabalar ile mümkün olduğunu ifade etmektedir. Sözelimi Ö15E "Uzaktan eğitimle öğrenci velilerimi de eğitimin içine katarak hedeflediğim başarıyı yakaladım." Demekte ve veli katılımını uzaktan eğitimin başarısı için gerekli görmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciyi daha aktif hale getirerek teknolojiyi kullanmasını sağlayıp bilgiye ulaşmanın tek yolunun kitap olmadığını öğrencilerime kavratmıştım. (Ö21E)

Koşullar sağlanınca uzaktan eğitim gerçekten eğlenceli bir hal aldı. (Ö32E)

Öğrenci merkezli olması, sorulara anında dönüt verebilmek soruların öğrenci zihninde bir görselle bile somutlaştırabilme imkânı sağladı. (Ö41E)

Öğrencilerime zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde imkân sağladığından dolayı avantajlı görüyorum. (Ö47E)

Maddi durumu iyi olup, uzaktan eğitime katılan öğrenciler için en az kayıpla atlatılmasına yardımcı olacak yararlı bir sistemdir. (Ö50E)

Bazı öğretmenlerde salgın sürecinde uzaktan eğitimle istenilen zaman ve mekânda istenilen öğrenciye zaman ayırabilmeyi olumlu bulduklarını ifade etmektedirler. Sözelimi Ö51K "Eğitim merkezinden tüm dünyaya bilgi gönderilebilir. Uzaktan eğitimde öğrenci istediği yerden bilgiyi öğrenebilir. Yüksek sayıdaki öğrencilere ulaştığı zaman materyal kullanımını azaltacağı için maliyeti düşürür." Demekte uzaktan eğitimin çok sayıda öğrenciye ulaşabileceğinden maliyeti düşürdüğünü belirtmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitimle ders durumları kötü olan öğrencilere özel zaman ayırabiliyorum. Örneğin 15 kişilik bir sınıfta 14 kişinin sesini kapatarak ders durumu kötü olan öğrenciye özel zaman ayırdığım gibi. (Ö53E)

Uzaktan eğitimi öğrencilerimizle istediğimiz bir zamanda yapabilmemiz bizim için bir avantajdır. (Ö2K)

Uzaktan eğitim, öğrenme mesafesini azaltır. (Ö33K)

Uzaktan eğitimin salgın döneminde zorunluluk olduğunu ve eğitime katkı sağladığını öğrencilerin okulla bağlantılarının devamlılığı açısından olumlu bulan Ö5K, Ö24K, Ö31K gibi öğretmenler mesleki doyumları açısından da katkı sağladıklarını ifade etmişlerdir:

Salgının oranını düşürdüğü için olumlu buluyorum, ayrıca bu şartlarda çocukların okulla bağlantılarını devam ettirdiği için önemli. (Ö5K)

Uzaktan eğitim pandemi sürecinde eğitim alanında büyük bir kurtarıcı oldu. Sadece öğrenciler açısından değil biz öğretmenler ve birçok meslek açısından çok faydalı oldu ve olmaya da devam ediyor. (Ö24K)

Uzaktan eğitim yaşadığımız pandemi dolayısıyla mecbur olduğumuz bir öğretim sürecidir. Hiçbir şeyin olmamasından uzaktan eğitimin olmasını çok olumlu buluyorum. (Ö31K)

Uzaktan eğitimde şunu fark ettim özellikle sekizinci sınıftaki öğrencilerimden hedefi olanların derslere daha aktif ve katılımları çok iyiydi. (Ö29K)

Uzaktan eğitimle öğrencilerimin motivasyonunun yüksek olduğunu gözlemliyordum. (Ö44K)

3.7. Uzaktan Eğitime İlişkin Olumsuz Değerlendirmeler

Uzaktan eğitim için gerekli olan internet, bilgisayar ve tablet gibi teknolojik ihtiyaçların yetersiz olduğunu ifade eden öğretmenler Ö3K, Ö12K, Ö14E, Ö20K, Ö23K, Ö26K, Ö30K, Ö36K öğrencilerin bu teknolojik yetersizliklerden dolayı dersleri takip edememesi uzaktan eğitimi olumsuz etkilediğini ifade etmektedirler:

Köy, mezra gibi ufak yerleşkelerde öğrencilerimizin yaşadığı; yoksulluk durumu, teknolojik araç yetersizliği ve şebeke sorunları çocukların derslerden uzak kalmasına zemin oluşturdu. (Ö3K)

Sınıfın yarısı derslere katılmadığı için verimli bulmuyorum. (Ö12K)

Uzaktan eğitimde katılımın düşük olması, öğrencinin derse adapte olamaması, öğretmen ve öğrenci arasında geri-dönüt olmaması, uzaktan eğitimi olumsuz etkilemektedir. (Ö14E)

Öğrencilerimin çoğunluğunun dersleri takip etme imkânı olmadığından dolayı gerçekten ben yararının olduğuna inanmıyorum. (Ö20K)

Uzaktan eğitim sistemi teknoloji ile ilgili olduğundan dolayı sistemle ilgili birçok aksaklıklar ortaya çıkmakta ve herkesi etkilemektedir. Özellikle yaşadığımız bölgede alt yapı sisteminin iyi olmaması sorunları artırmakta ve sistemden iyi bir şekilde faydalanmayı engellemektedir. (Ö23K)

Uzaktan eğitim sisteminde derslerin verimli olduğunu düşünmüyorum nedeni ise sık sık internet bağlantısının kesilmesi, herkesin evinde tablet veya bilgisayarın olmaması. (Ö26K)

Salgının aniden ortaya çıkması, sonuçlarının öngörülememesi ve alt yapı yetersizliğinden dolayı hazırlıksız yakalandığımızı düşünüyorum. (Ö30K)

Pandeminin başlamasıyla birlikte alınan uzaktan eğitim kararıyla öğrencilerimin büyük çoğunluğu derslere katılmayarak eğitimde geride kaldılar. (Ö36E)

Bazı öğretmenler öğrencilerin ev ortamında sıkıldıklarını, ev ortamının okul ortamı kadar sıcak olmadığını ifade etmektedir. Sözelimi Ö45K ‘‘Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim kadar tam olarak faydalı olabileceğini düşünmüyorum. Sınıf ortamındaki o sıcak havayı oluşturmak kolay değildir.’’ Demekte ve uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar yararlı olmadığını düşünmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Ev ortamındaki bireylerin ilişkileri ne kadar destekleyici, düzenleyici, şefkatli ve iyileştirici? Bazen ev ortamı çocuk için o kadar bunaltıcı olabiliyor ki, okula gittiğinde çocuk evin bu zor ortamından uzaklaşmış olabiliyor. Strese maruz kalma süresi uzadıkça çocuklar travma tepkileri vermeye başladılar. Ruh hallerini düzenlemekte zorlanıyorlar. (Ö6E)

Uzaktan eğitimin yararlı olduğunu düşünmüyorum. (Ö8K)

Okul, fonksiyonel bir ev ortamı yoksa çocuk için daha güvenli bir zemin oluşturabiliyor. (Ö9E)

Yüz yüze eğitim daha kapsamlı içsel eğitimde başarıya giden yolda vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirmekteyim. (Ö10E)

Verimsiz, beyhude bir çaba olarak görüyorum. (Ö11E)

Bir köy okulunda çalışmaktayım yüz yüze eğitimin verimi uzaktan eğitime göre çok yüksektir. (Ö13K)

Uzaktan eğitim çok fazla etkili değil. Bilgi kaynağı uzakta olduğunda öğrenme de istenilen düzeyde olmayacaktır. (Ö18K)

Öğrencilerimi uzaktan motive etmede ve ders düzenini sağlamada zorlanıyorum. (Ö34E)

Uzaktan eğitimde öğrencilerimin pasif kaldığını düşünüyorum. (Ö35K)

Uzaktan eğitimi yetersiz buluyorum. Öğrenme sürecinde karşılaştığımız bir problemi hemen çözezsiz bu durum da ileriki aşamalarda sıkıntılar yaşatacaktır. (Ö46K)

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerde uzaktan eğitimde öğrencilerinin büyük çoğunluğunun derse katılmadıklarını bu durumu olumsuz bulduklarını ifade etmişlerdir. Sözelimi Ö7K ‘‘Öğrencilerimin çoğunluğu derslere

katılmadıklarından eğitimde fırsat ve imkân eşitliği ilkesinden mahrum olduklarını düşünüyorum.” Demekte bunun eğitimde fırsat ve imkân eşitliği ilkesine ters düştüğünü belirtmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitimde fırsat eşitliği olsaydı yararlı bulurdum. Günümüz şartlarında olumsuz buluyorum. (Ö43K)

Uzaktan eğitimde devam mecburiyeti olmadığından dolayı öğrencilerin derse katılımı az oldu ve istediğim başarıyı yakalayamadım. (Ö27E)

Uzaktan eğitimde, öğrenciler arasındaki işbirliğini, grup çalışmasını, grup bilincini geliştirme, kültürel etkileşim gibi sosyolojik ve psikolojik etkenlerini oluşturamadığından dolayı yetersiz buluyorum. (Ö37K)

3.8. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Hakkındaki Öngörülleri

Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik öngörülleri ilişkin değerlendirmeleri farklılaşmaktadır. Sözelimi öğretmenler, Ö10E, Ö21E, Ö33K, Ö51K gibi öğretmenler öğrencilerin bilgisayar, tablet, internet gibi teknolojik ihtiyaçların giderilip uzaktan eğitim daha yararlı hale getirilebileceğini ifade etmektedirler:

Her şeyden önce veliler bilgilendirilip, cihaz ve internet sıkıntıları giderilerek daha verimli bir hal alacağına inanıyorum. Uzaktan eğitimin artık hayatımızın bir parçası olduğu görüşünü benimsenip daha verimli istekli bir şekilde derslere devamlı katılmalarını öneririm. (Ö10E)

Covid-19 sürecinde salgının devam etmesi durumunda internet erişimi, cihaz yetersizliği gibi nedenlerle canlı derslere giremeyen öğrencilerin bu durumda eğitimden geri kalacağına inanıyorum. (Ö21E)

Salgının devam etmesi durumunda ilk olarak internet altyapısının geliştirilmeli, bütün öğrencilere tablet veya bilgisayar verilmeli. Bütün öğrencilere devlet tarafından internet verilmeli. Özellikle kırsal kesimlerde yaşayan öğrenciler için cami veya yas evlerine internet çekilerek derse katılmaları sağlanmalı. Öğrencilerin derse katılımını artırmak için ders notunu etkileyecek ödev verilmeli ve yoklama alınmalıdır. (Ö33K)

İnternet ve materyal erişimi giderilmeli, EBATV daha etkin olmalı. (Ö34E)

Nisan 2020’de ara verdiğimiz, uzaktan eğitimle devam ettiğimiz ülkemizde uzaktan eğitim yapamadık... İlerleyen süreçlerde uzaktan eğitim artık hayatımızın bir parçası olacak. EBA gibi bit alt yapımız var ama ona ulaşacak öğrencimiz yok. Katılan öğrenciler verim alabiliyor ancak katılmayanlar durduğu yerde sayıyor. Ülkemizde tablet dağıtımı yapıldı evet ama 14 köyden öğrenci alan okulumuza gelen tablet sayısı yeterli olmadı. Köylerin alt yapı problemi çözülüp, çocukların eğitime bağlanabilecekleri araçlar temin edilirse, veliler bilgilendirilirse uzaktan eğitimden verim alabiliriz. (Ö51K)

Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda öğretmenlerin uzaktan eğitime öğrenci katılımının artırılmasını gerektiğini öngörmektedirler. Sözelimi Ö15E ‘‘ Salgının devam etmesi durumunda, hepimizin sağlığı için uzaktan eğitimin de devam edeceğine inanıyorum. Uzaktan eğitimde öğrencilerimizin katılımı yetersizdir. Öncelikli olarak uzaktan eğitime öğrenci katılımının artırıp eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini sağlamalıyız.’’ Demekte ve öğrenci katılımının artırılması eğitimde fırsat ve imkân eşitliği için gerekli görmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitim salgın sürecinde bir çözüm ve çıkış yolu olarak hayatımıza girdi. Fakat öğrencinin uzaktan eğitime katılımı hepsinde eşit olmuyor. Buda sınıf içi seviye farklarına sebep oluyor. Bu eşitsizlik ortadan kalktığında daha sağlıklı bir süreç yaşayacağımızı düşünüyorum. (Ö2K)

Öğrencilerin geneli için EBA ulaşılabilir hale getirilmelidir. (Ö5K)

Öğrenci katılımını yüzde yüz yapmamız gerekir. Aksi halde çocuklar ziyan oluyor. Erişim eşitliği sağlanmalı. (Ö15E)

Covid-9 salgınının devam etmesi durumunda uzaktan eğitime erişim sıkıntılarının ortadan kaldırılmasını ve bütün öğrencilerimle aynı anda ders yapabilmeyi istiyor ve gerçekten çok öznlüyorum. (Ö17K)

Covid-19 gibi salgın hastalıklar olduğu sürece uzaktan eğitimde hayatımızın bir parçası olmaya devam edecek. Bu yüzden uzaktan eğitimi geliştirmeliyiz ve herkese ulaştırmalıyız. (Ö28E)

Öğrenciler arasında eğitim- öğretim anlamında seviye farklılıklarının çok olabileceğini düşünüyorum. Bunun nedeni fırsat eşitsizliğidir. (Ö29K)

Uzaktan eğitim devam ederse katılmayan öğrenciler için daha olumsuz sonuçlanacağını düşünüyorum. (Ö35K)

Pandemi bitene kadar en mantıklı olanın Uzaktan eğitim olduğunu düşünüyorum. Bundan dolayı bütün öğrencilere ulaşmak ve uzaktan eğitim yoluyla eğitimin kalitesini arttırmak için ne gerekiyorsa yapılmalıdır. (Ö43K)

Bakanlığımızın uzaktan eğitim konusunda çok güzel çalışmaları oldu, çok çeşitli etkinliklerle zenginleştirildi ama öğrencilerim faydalanamadı. İlerleyen süreçlerde de uzaktan eğitim hayatımızda olacak. Hibrit modeline devam edilir, temel dersler yüz yüze diğer dersler ise uzaktan eğitimle verilebilir. Uzaktan eğitimle projeler gerçekleştirilebilir, öğrenci katılımının aktif olduğu daha farklı etkinlikler düzenlenebilir. (Ö44K)

Öğrencilerin tümüne erişim sağlanamasa, öğrencilerin bilgi eksikliğinin devam edeceğini öngörüyorum. Mart 2020 tarihinden bu yana yüksekte aşağı doğru hızla büyüyen kartopu misali çocuklarımızın derslerden koptuğunu, toparlanma sürecinin uzun vadeye yayılacağını düşünüyorum. Özellikle ilkökul kademesi öğrencilerimizin bu süreçte yaşadıkları dezavantajları önümüzdeki yıllarda da etkisinin görüleceğini düşünüyorum. (Ö49K)

Bazı öğretmenlerde Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda uzaktan eğitimin devam edeceğini öngörmektedirler. Sözelimi Ö23K "Normalleşmeye kısa sürede geçebileceğimizi düşünmüyorum. Uzaktan eğitimin daha uzun bir süre hayatımızda olacağı kanaatindeyim. Normalleşme sürecine girsek bile alt yapı sağlanırsa yüz yüze eğitimin yanında destekleyici eğitim olarak devam edeceğini düşünüyorum." Demekte ve uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle birlikte devam edeceğini öngörmektedir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitim zaman ve mekândan bağımsız olarak bilgi ve iletişim teknolojisi araç ve gereçlerden faydalanarak gerçekleştirilen ekonomik bir modeldir. Öğretmenin sahip olduğu algı ve görüşler uzaktan eğitimin verimliliğini etkileyen unsurların başında yer almaktadır. Covid-19'un devam etmesi durumunda uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin birleştirilip eğitime devam edilmesi gerektiği düşüncesindeyim. (Ö1E)

Süreç devam etse bile seyreltilmiş yüz yüze eğitim faaliyetlerinin mutlaka sürmesi lazım. Sadece uzaktan eğitim ile eğitim faaliyetlerinin hiçbir sonuç getiremeyeceği kanısındayım. (Ö6E)

Ben bu şekilde kademeli olarak devam etmesi gerektiğini düşünüyorum. (Ö40K)

Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda artık tek öğretmen biz olmaktan çıkacağımızı tahmin ediyorum. EBA'nın artık bir öğretmencik olabileceğini tahmin ediyorum. Belki de teknolojik bir hamle ile robotik öğretmenler ders yükümüzü hafifletecek ve artık haftayı ikiye bölüp yarısında okulda biz, diğer yarısında EBA'da robot öğretmen olacak. (Ö41E)

Uzaktan eğitim bundan sonra eğitimin vazgeçilmez bir unsuru olarak hayatımızda kalıcı şekilde yerini almıştır. Salgının devam edip etmemesinin bir önemi kalmadı. (Ö46K)

Salgının devam etmesi durumunda uzaktan eğitim; hem öğrencilerin ve velilerin hem de öğretmenlerin içselleştireceği, kabulleneceği ve kendilerini daha da geliştirmeye çalışacağı bir kavram, eğitim sistemi olarak devam edecektir. Uzaktan eğitimi ve gerekliliğini belki de zorunluluğunu hayatlarında çok daha fazla hissedeceklerdir. Okul ve eğitim kavramına yönelik bir Hint sunumu videosu izlemiştim. Burada yakın gelecekte eğitimin çağın gerekliliklerine uygun olarak teknoloji temelli bireysel olarak verilebileceğinden bahsediliyordu. Öğrenciler geleneksel olarak okula gitmiyorlardı. Bu tür geleneksel okul ortamının yaratıcılığı, kendini geliştirmeyi azalttığından söz ediliyordu. (Ö48E)

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerde salgının devam etmesi durumunda velilerin bilinçlendirerek öğrenci katılımını artırılıp uzaktan eğitimden verim alınabileceğini belirtmiştir. Sözelimi Ö7K "Aileler ilk zamanlar daha çok canlı derse ilgi duyuyorlardı bu son zamanlarda aileler çok ilgisiz durumdadılar. Kurmuş olduğum whatsapp gruplarından bile ayrılıyorlar. Onları aradığımda ise hocam bizi rahatsız etmeyin deyip telefonu yüzüme kapatan aileler bile oldu. Bu durum devam ederse çocukların derse katılmaları azalarak devam edecek, Öğrencilerin eğitim düzeyi çok gerilerde kalacak ve ileriki yıllarda telafisi mümkün olmayan sıkıntıları yaşayabiliriz." Demekte ve öğrenci velileri gerekli ilgiyi göstermedikleri takdirde öğrencilerin başarı düzeylerinin çok düşük olacağını ifade etmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Uzaktan eğitime katılımın az olması ve bu durumdan en çok çocukların etkilendiği göz önüne alınırsa eğitim açısından yetersiz ve geri kalmış bir nesil bizi bekliyor. Özellikle veli ilgisi yetersiz çocuklarda geri kalmışlık çok büyük boyutlarda. (Ö12K)

Öğrenci velilerimizi çocuklarını derse katılımlarının sağlamaları, çocuklarının takibini yapmaları için velilerimize gerekli seminerler verilerek uzaktan eğitim sürecini daha başarılı bir şekilde sürdürebileceğimize inanıyorum. (Ö39E)

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerde salgının devam etmesi halinde ders saatinin ve müfredatın yeniden düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ö27E "Salgının devam etmesi durumunda, şuan ki müfredat ve ders saatleriyle uzaktan eğitimi devam ettirmek mümkün değil, gerçekten çok ağır." Demekte müfredatın ve ders

saatlerinin azaltılıp uzaktan eğitime devam ettirilmesinin yararlı olacağını belirtmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Eğitim programlarını ve müfredatı uzaktan eğitime uygun şekilde düzenlemeliyiz. Ancak bunu sadece uzaktan eğitimle yapmamalıyız. Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitimle beraber verildiği zaman daha etkili olacaktır. (Ö31K)

Günlük ders saatleri azaltılabilir. Bu tür çalışmalarla uzaktan eğitim daha cazip hale getirecektir. (Ö45K)

En başta inşallah salgın devam etmez diyelim. Şayet devam etmesi durumunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ders saatlerinin azaltılmasını ve devam zorunluluğu getirilerek öğrenci devamlılığının sağlanabileceğine inanıyorum. (Ö38E)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Bu çalışmada Covid-19 salgınının eğitime nasıl yansıdığıyla ilgili öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan görüşmelerin sonucunda öğretmenlerin Covid-19 salgını sürecinde Covid -19 salgını tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de okulların yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçmesine neden olmuştur. İşte bu sürecin ülkemizde eğitime nasıl yansıdığını belirleyebilmek için öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde hangi zorluklarla karşılaştıkları "İnternet alt yapısı ve teknolojik araç yetersizliğinden kaynaklı zorluklar, müfredat, ders programı ve ders saatinden kaynaklı zorlanmalar, öğrenci velilerinden kaynaklı zorlanmalar, öğretmenlere gerekli eğitim verilmemesinden kaynaklı zorlanmalar" kategorileri altında yorumlanmıştır. Öğretmenlerin bu zorluklarla başa çıkma stratejileri " Okulun devam ettiğini hissettirme, destekleyici etkinlikler yaparak ve iletişimi artırarak" şeklinde kategoriler altında yorumlanmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri "Düz anlatım yöntemi, soru-cevap, sunuş ve buluş yoluyla öğrenme ve tüm öğretim yöntemleri" şeklinde kategoriler altında yorumlanmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitimden etkilenmeleri " Kaygı, mesleki doyum, mesleki gelişim ve fiziksel ve ruhsal rahatsızlık" şeklinde kategoriler altında yorumlanmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitimi değerlendirmeleri " Olumlu, olumsuz, olumlu ve olumsuz" şeklinde kategoriler altında yorumlanmıştır. Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda öğretmenlerin öngörülleri "Bilgisayar, tablet, internet gibi teknolojik ihtiyaçlarının giderilmesi, öğrenci katılımının artırılması, yüz yüze eğitimle birleştirilmesi, müfredat ve ders saatlerinin yeniden düzenlenmesi" şeklinde 4 farklı kategori altında incelenmiştir. Bu bölümde elde edilen bulgular literatürdeki diğer çalışmalarla ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci sorusunda öğretmenlere uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları zorluklar hakkında soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplara ilişkin yapılan analiz sonucunda, katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı zorluklar; İnternet alt yapısı ve teknolojik araç yetersizliğinden kaynaklı zorluklar, müfredat, ders programı ve ders saatinden kaynaklı zorlanmalar, öğrenci velilerinden kaynaklı zorlanmalar, öğretmenlere gerekli eğitim verilmemesinden kaynaklı zorlanmalar olmak üzere 4 temada toplanmıştır.

İnternet alt yapısı ve teknolojik araç yetersizliğinden kaynaklı zorluklar teması altında öğretmenlerin en fazla belirlediği zorluklar; Öğrencilerin derse katılımı için, tablet, bilgisayar gibi teknolojik araç yetersizliği, internet alt yapısının olmaması, internet erişimi sorunu, elektrik kesintisi şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Şahin, 2019; Kalelioğlu, Altan ve Çetin, 2016). İnternet erişimi zorluğu, derse katılım için gerekli cihazın olmaması, internet veya elektrik kesintilerinden kaynaklı dersten kopmalar, öğrencilerin uzaktan eğitime katılmak için bilgisayara, internete erişimde problem yaşadığını paylaşmıştır (Kalelioğlu, Atan ve Çetin, 2016).

Müfredat, ders programı ve ders saatinden kaynaklı zorluklar teması altında öğretmenlerin en fazla belirlediği zorluklar; Müfredatın uzaktan eğitim için zor olduğu, haftalık ders saatlerinin yenden düzenlenmesi gerektiği, günlük ders programının yoğunluğu, uygulamalı derslerde materyal sıkıntıları şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Derslerin kısa tutulması, ders sürelerinin düzenlenmesi (Başaran, Doğan, Karaoğlu ve Şahin, 2020). Ders müfredatı azaltılmalı, ders programı iyi düzenlenmeli şeklinde paylaşmıştır (Uyar, 2020).

Öğrenci velilerinden kaynaklı zorlanmalar teması altında öğretmenlerin en fazla belirttiği zorluklar; Velilerin öğrencilerinin takibini yapmaması, Velilerin eğitime duyarız kalmaması, velilere yönelik rehberlik hizmeti verilmesi şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde velilerin yeterince destek olmadığı, veliler tarafından öğrenci gözetiminin yeterince yapılmaması şeklinde paylaşmıştır (Uyar, 2020).

Araştırmanın ikinci sorusunda öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklarla başa çıkma stratejileri hakkında soru yöneltilmişti. Öğretmenlerden alınan cevaplara ilişkin yapılan analiz sonucunda, katılımcıların uzaktan

eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklarla başa çıkma stratejileri; okulun devam ettiğini hissettirerek, destekleyici etkinlikler yaparak ve iletişimi artırarak olmak üzere üç temada toplanmıştır.

Okulun devam ettiğini hissettirerek teması altında, öğretmenlerin en fazla belirlediği zorluklarla başa çıkma stratejisi; Her gün ödev verilmesi, geçmişte çekilen fotoğrafların paylaşılması, ders notlarının günü birlik gönderilmesi, öğrenci yoklamasının alınması ve derslerin zamanında işlenmesi şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Okulun devam ettiğini hissettirmek boyutunda kullanılan metotlardan en fazla olanı öğrenciler arasında iletişimi sağlamak ve dönütleri anında verebilmek olarak tanımlanmıştır (Demirtaş, Üstüner ve Özer, 2007: 443).

Destekleyici etkinlikler yaparak teması altında öğretmenlerin belirlediği zorluklarla başa çıkma stratejisi; Anket, tartışma ve fikir paylaşımının yapılması, uygulamalı çeşitli etkinlikler yapılması, basit malzemelerle deneyler yapılması şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Eğlenceli etkinlikler yaptırmak, öğrencilere güzel sözler söylemek, destekleyici faaliyetlerde bulunarak uzaktan eğitim ile öğrencilerin motive olmalarını sağlayıcı destekleyici etkinliklerin yapılmasının eğitimin niteliği bakımından önemli olduğu ifade edilebilir (Çakın ve Akyavuz, 2020).

İletişimi artırmak teması altında öğretmenlerin belirlediği zorluklarla başa çıkma stratejisi; Günlük düzenli veli görüşmeleri, Whatsap grubundan görüşmeler, (chat) sohbet özelliğinin aktif edilmesi, birebir ilgilenme şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Öğrencilere bireysel dönüt sağlanmalı, öğretmen öğrencileriyle iletişim sağlayabilmelidir (Özyürek ve diğerleri, 2016).

Araştırmanın üçüncü sorusunda öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplara ilişkin yapılan analiz sonucunda, öğretmenlerin çoğunluğu uzaktan eğitim sürecinde düz anlatım yöntemini kullandığı bilgisine ulaşılmıştır. Ayrıca yine öğretmenlerin büyük bir kısmı soru-cevap tekniğini kullandığı, bazı öğretmenlerin ise buluş ve sunuş yoluyla öğrenme tekniğini kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bakioğlu ve Çevik (2020) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarında belirtilen, öğretmenlerin çoğunlukla düz anlatım ve soru cevap yöntem ve tekniğini kullandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın dördüncü sorusunda öğretmenlerin uzaktan eğitimden nasıl etkilendikleri sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerden alınan cevaplara ilişkin yapılan analizin sonucunda, katılımcıların uzaktan eğitimden etkilenmelerini; Kaygı, mesleki doyum, mesleki gelişim ve fiziksel ve ruhsal rahatsızlık olmak üzere 4 temada ele alınmıştır.

Kaygı teması altında öğretmenlerin uzaktan eğitimde en fazla kaygılanarak etkilenmelerini; kendini yetersiz hissetme, moralsiz olma, öğrenciye ulaşamama, belirsizlik gibi nedenlere bağlı olduğu şeklinde ifade etmişlerdir. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Araştırmaya katılan katılımcılar bu pandemi döneminde sınıf ortamında öğretmenlik yapamamanın çoğunluğunda (%58) kaygı oluştuğu tespit edilmiştir. (Bakioğlu ve Çevik, 2020).

Mesleki doyum teması altında öğretmenlerin uzaktan eğitimde mesleki doyumlarını da olumsuz etkilediğini; Eğitimsel başarı sağlayamama, işe yaramama hissi, yüz yüze eğitime özlem, gibi nedenlere bağlı olduğu şeklinde ifade etmişlerdir. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Salgın sürecinde öğrenci ve öğretmenlerde olduğu gibi insanlar evlerinde kalmak durumunda kalmış, aile sağlığı, ailenin maddi durumu, aile güvenliği, iş imkânı gibi diğer durumlarını mütalaa etmek için zamanları çok olmaları nedeniyle endişelenmişlerdir (Wang ve diğerleri, 2020).

Mesleki gelişim teması altında uzaktan eğitimin öğretmenlere olumlu etkileri; Teknolojik bilgilerin öğrenilmesi, mutlu olma, kendini geliştirme, şeklinde ifade etmişlerdir. Olumsuz etkileri; eğitimsel başarı sağlayamama, daha fazla yorgun düşme, zamanın boşa harcanması, yıpranma, günün verimsiz hale gelmesi şeklinde olmuş olup daha çok olumsuz etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla birebir örtüşmemektedir. Pandemi sürecinde öğretmenlerin (%84) mesleki gelişimleri olumlu etkilenmiştir. Buna sebep olarak; bu dönemde kendilerini geliştirme fırsatı bulduklarını, zor durumda ders verdikleri için kendilerinde güven duygusu oluştuğunu, bu dönemde daha az yorulduklarına bağlamışlardır (Bakioğlu ve Çevik, 2020).

Fiziksel ve ruhsal olarak etkilenme teması altında uzaktan eğitimin öğretmenlere olumsuz etkileri; Baş, bel, boyun ve ruhsal rahatsızlıkların yaşanması şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Covid-19 salgını, öğretmenlerin kaygı durumlarını artırdığını, psikolojilerini olumsuz etkilediği, depresyona girmelerine sebep olduğu belirlenmiştir (Çiçek ve diğerleri, 2020).

Araştırmanın beşinci sorusunda öğretmenlerin uzaktan eğitimi nasıl değerlendirdikleri sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerden alınan cevaplara ilişkin yapılan analizin sonucunda, Öğretmenlerin uzaktan eğitimi değerlendirmeleri; Uzaktan eğitime ilişkin Olumlu değerlendirmeler ve olumsuz değerlendirmeler olmak üzere 2 temada ele alınmıştır.

Uzaktan eğitime ilişkin olumlu değerlendirmeler teması altında öğretmenlerin en çok vurguladığı olumlu görüşler; Günümüz eğitiminin bir özelliği olması, Velinin eğitime katılımının daha yakından olması, istenilen mekân ve zamanda yapılması, maliyetinin az olması ve mesleki doyum açısından katkı sağladığı şeklinde olmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı uzaktan eğitime dair akademik açıdan olumlu görüş ifade etmişlerdir. Akademik bakımından uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle karşılaştırmaları çalışmalara konu olmaktadır (Allen ve Seaman, 2016).

Uzaktan eğitime ilişkin olumsuz değerlendirmeler teması altında öğretmenlerin en çok vurguladığı olumsuz görüşler; İnternet, bilgisayar ve tablet gibi teknolojik ihtiyaçlarının yetersizliği, Ev ortamının okul ortamı kadar sıcak olamadığı, öğrenci katılımının yetersiz olması, ders sürelerinin az olması şeklinde olmuştur. Araştırmada elde edilen internet problemi, derse katılım için ihtiyaç duyulan tablet, bilgisayar gibi teknolojik araçların yeterli miktarda olmaması, internet bağlantısı ve elektrik kesintilerinden dolayı dersten ayrılmalar (Şahin, 2019; Kalelioğlu, Atan ve Çetin, 2016; Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan, 2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın altıncı sorusunda Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda öğretmenlerin öngörülerini hakkında soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplara ilişkin yapılan analiz sonucunda katılımcıların Covid-19 devam etmesi durumunda uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin öngörülerini; En yoğun ve üzerinde durulan öğrencilerin internet, bilgisayar, tablet gibi ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiğidir. Ayrıca öğrenci katılımının artırılmasının bir zorunluluk olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler Covid-19 salgınının devam etmesi durumunda uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle birlikte devam edeceğini belirtmişlerdir. Velilerin uzaktan eğitime karşı bilinçlendirilmesi gerektiğinin önemi üzerinde durmuşlardır. Öğretmenlerin Müfredat ve ders saatinin azaltılmasını öngörmeleri ulaşılan sonuçlar arasındadır. Uyar (2020) tarafından yapılan benzer bir araştırmada katılımcıların öğrencilerin bilgisayar tablet gibi araç ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiğini, ders programını yeniden düzenlenmesini, müfredatın az olmasını istemeleri ulaşılan sonuçlardandır.

4.2. Öneriler

Bu alanda çalışacak olan araştırmacılar için çalışmada elde edilen veriler sonucunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

İnternet alt yapı eksikliği giderilmeli

Uzaktan eğitimin iyileştirilmesi için öğrenci katılımının artırılması gereklidir. Öğrenci velisi ve öğrenciye bu konuda rehberlik hizmetinin televizyonda uzman kişilerce verilmesi sağlanabilir.

Öğrencilerin canlı derslere katılacağı miktarda ücretsiz internet verilmesi öğrenci katılımını artıracaktır.

Öğrencilerin canlı dersleri tekrar izleyebilme imkanının sağlanması

Öğretmenlere canlı dersleri öğrencilere daha aktif, etkili ve eğlenceli anlatabilmeleri için hizmet içi eğitiminin verilmesi

Ders materyallerinin uzaktan eğitim için uygun olarak yeniden hazırlanması

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması adına öğrencilere ivedili olarak derslere aktif katılımları için gerekli alt yapıyı sağlaması

Pandemi sürecinde canlı derslere katılmamış öğrenciler için destek eğitim kesinlikle sağlanmalıdır. Aksi halde canlı derse katılan öğrencinin başarı düzeyi ile canlı derslere katılmayan öğrenciler arasında akademik anlamında büyük farklar olacaktır.

KAYNAKÇA

1. Akdemir, O. (2011). Yükseköğretimimizde uzaktan eğitim. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*,1(2), 69-71.
2. Arbaugh, J. B. (2000). Virtual Classroom Characteristics and student Satisfaction with Internet-Based MBA Courses *Journal of Management Education*, 24(1).
3. Avcı, F. ve Akdeniz, E.C.(2021). Koronaviüs (Covid-19) Salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar karşısında öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası sosyal bilimler ve eğitim dergisi*, 3(4), 117-154

4. Bakioglu, B., Çevik, M.(2020) Covid-19 Pandemi sürecinde Fen bilimi öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri 109-129
5. Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E. ve Şahin E. (2020). Ajer- Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi 2020,5(2), 368-39 <https://dergipark.org.tr/pub/egitime-ISSN-2619-9351>
6. Canpolat, U ve Yıldırım, Y. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. Açık öğretim uygulamaları ve araştırma dergisi (AUAd), 7(1), 74-109
7. Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches. Sage publications.
8. Çakın, M., külekçi Akyavuz, E.(2020). The Covid-19 süreci ve eğitime yansması: öğretmen görüşlerinin incelenmesi International Journal of Social Sciences and Education Research, 6(2), 165-186
9. Çiçek, İlhan, Tanhan, Ahmet, Arslan, Gökmen ve Buluş, Metin(2020). (inceleme altında/manuscripts under review). "Psychological Inflexibility Predicts Depression and Anxiety during COVID-19: Acceptance and Commitment Therapy Perspective". doi: 10.13140/RG.2.2.32134.19526.
- 10.Erol Şahin, A. N. (2019). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Öğretilmesi Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(1),
- 11.İşman, A. (2011). Uzaktan Eğitim. Pegem A Yayınları. 5.Baskı
- 12.Kavuk, E. ve Demirtaş, H. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklar. Uluslararası pedagoji dergisi (E-UPAD), 1(1), 55-73
- 13.Lau, J., Yang, B. ve Dasgupta, R. (2020). Will the coronavirus make online education go viral? [timeshighereducation.com/features/will-coronavirus-make-online-education-go-viral](https://www.timeshighereducation.com/features/will-coronavirus-make-online-education-go-viral)(Erişim tarihi:15 haziran 2020).
- 14.Odabaş, H.(2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi bölümleri, Türk Kütüphaneciliği 17(1), 22-36.
- 15.Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. ve Özkan, İ.(2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 595-605. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/joiss/issue/30780/323661>
- 16.Sağlık Bakanlığı.(2020). <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html>adresinden 30 kasım 2020 tarihinde erişilmiştir.
- 17.Torkut, O., Karacadağ, M. C.(2002, Mayıs). Sakarya Üniversitesi uzaktan öğretim önlisans projesi ve SAÜİDÖ. Bilgi Teknolojileri Kongresi' nde sunulan bildiri, Denizli.
- 18.UNESCO. 2020 COVID-19 educational disruption and response. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden 06.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- 19.Uyar, E. (2020) Covid-19 Pandemi sürecinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri. Kapadokya Eğitim Dergisi, 1(2), 15-32
- 20.WHO. (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 -11 March 2020, <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>, web adresinden 1 aralık 2020 tarihinde erişilmiştir
- 21.Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 10 baskı). Ankara: Seçkin.
- 22.Yıldız, E. ve Seferoğlu, S. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin çevirim içi teknolojilere yönelik öz-yeterlilik algılarının incelenmesi Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler dergisi, 18(1), 33-46